

Ulgi podatkowe dla inwestycji w odnawialne źródła energii

Coraz większą popularnością cieszą się w Polsce inwestycje w odnawialne źródła energii, a co za tym idzie rośnie liczba inwestorów indywidualnych decydujących się na zainstalowanie w swoich domach i firmach urządzeń wykorzystujących OZE. Jakie zachęty podatkowe wprowadzono w Polsce w celu promowania pozyskiwania OZE? Jak wyglądamy pod tym kątem na tle innych państw europejskich?

Unia Europejska kładzie duży nacisk na działania na rzecz ochrony środowiska, innowacje technologiczne zmniejszające negatywny wpływ na środowisko czy wykorzystywanie odpadów. W tym celu powstały Systemy zarządzania środowiskowego (SZŚ), rozporządzenie EMAS czy popularna wśród przedsiębiorstw norma ISO 14001. Oprócz wywierania presji na przedsiębiorców Unia Europejska oraz poszczególne państwa członkowskie zachęcają do podejmowania działań w obszarze ochrony środowiska:

- We Francji wprowadzono ulgę podatkową na działalność badawczo-rozwojową związaną z prowadzeniem inwestycji lub wprowadzeniem innowacji środowiskowych w wysokości od 30% do 40% wydatków ponoszonych przez firmy, natomiast nie ma ulg dla przedsiębiorców inwestujących w nowe technologie w zakresie ochrony środowiska.
- W Grecji wprowadzono dotacje na nowe technologie o innowacyjnych zastosowaniach, których celem jest ochrona środowiska i energooszczędność w wysokości nieprzekraczającej 50% kwalifikowanych wydatków inwestycyjnych. Koszty poprawy wydajności ekologicznej budynków stanowią koszt uzyskania przychodu (np. koszty związane z instalacją słonecznego systemu grzewczego). Z tej ulgi mogą korzystać zarówno właściciele nieruchomości, jak i najemcy.
- Wielka Brytania podwyższyła stawki amortyzacji podatkowej na inwestycje w urządzenia oraz instalacje energooszczędne.

Ulgi podatkowe i programy wsparcia w Polsce

Pozyskiwanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych zwolnione jest w Polsce z podatku akcyzowego. Oznacza to, że energia elektryczna wytworzona przy wykorzystaniu w procesie przetwarzania energii wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalnej, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energii pozyskiwanej z biomasy, biogazu wysypiskowego,

a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych będzie korzystała ze zwolnienia od akcyzy. Warunkiem powyższego zwolnienia jest posiadanie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii elektrycznej w rozumieniu przepisów prawa energetycznego. Zwolnienie to stosuje się od momentu otrzymania tego dokumentu, przepisy nie wskazują jednak żadnego terminu, w którym zwolnienie to może zostać zrealizowane. W praktyce zwolnienie następuje poprzez obniżenie akcyzy należnej od energii elektrycznej za najbliższe okresy rozliczeniowe przez podmiot posiadający dokument potwierdzający umorzenie świadectwa pochodzenia energii.

Ulga inwestycyjna z tytułu wydatków poniesionych na zakup i zainstalowanie urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód) przysługuje wszystkim podmiotom obowiązującym do uiszczania podatku rolnego, zgodnie z ustawą o podatku rolnym (Dz. U. z 1984 roku Nr 52, poz. 268 z późn. zm.). Ulga ta przyznawana jest po zakończeniu inwestycji i polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja – w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych. Ulga z tytułu tej samej inwestycji nie może być stosowana dłużej niż przez 15 lat. Ulga inwestycyjna przyznawana jest na wniosek rolnika, na podstawie załączonych do wniosku rachunków dokumentujących poniesione wydatki.

Zachęty podatkowe czekają również na chętnych do inwestowania w nowe linie technologiczne. Płatnicy podatku PIT i CIT mogą odliczyć od podstawy opodatkowania do 50% kwoty wydanej na nabycie nowych technologii. Przywilej ten nie przysługuje podatnikowi, który w roku podatkowym lub roku poprzedzającym prowadził działalność na podsta-

wie zezwolenia w specjalnej strefie ekonomicznej, jak również nie przysługuje on podatnikom uzyskującym przychody z innych źródeł niż działalność gospodarcza, rozliczających się 19-procentowym podatkiem liniowym, opodatkowanych w formie ryczaftu lub przychodów ewidencjonowanych.

Osoby remontujące domy, chcące zaoszczędzić zużycie energii mogą otrzymać pomoc w postaci premii na termomodernizację. Podatnicy podatku PIT mogą zostać zwolnieni z obowiązku jego uiszczenia po otrzymaniu pomocy finansowej, która przyznawana jest na spłatę części kredytu zaciągniętego na termomodernizację, jeśli z audytu energetycznego wynika, że realizacja przedsięwzięcia spowoduje zmniejszenie zużycia energii. Premia nie może być łączona z otrzymanymi na ten cel dotacjami unijnymi, przyznana w wysokości przekraczającej 20% przyznanego kredytu ani wynosić więcej niż 16% wszystkich kosztów poniesionych na termomodernizację.

Od 1 października 2005 roku wprowadzono system wsparcia produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii. Zgodnie z art. 9a ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 roku Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające energię elektryczną odbiorcom końcowym, odbiorca końcowy będący członkiem giełdy towarowej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych (Dz. U. z 2010 roku Nr 48, poz. 284, z późn. zm.), w odniesieniu do transakcji zawieranych we własnym imieniu na giełdzie towarowej, towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w art. 2 pkt 8 i 9 ustawy o giełdach towarowych, w odniesieniu do transakcji realizowanych na zlecenie odbiorców końcowych na giełdzie towarowej mają obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii (świadectwa efektywności energetycznej) lub zamiast tych świadectw – uiszczenia opłaty zastępczej. Aby uzyskać świadectwa efektywności energetycznej, przedsiębiorstwo będzie mogło kupować świadectwa od innych jednostek, które zrealizują przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej. Przychody z odpłatnego zbycia świadectw pochodzenia otrzymanych przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii opodatkowane są jak przychody z działalności gospodarczej.

Dodatkowo, wprowadzono obowiązek zakupu przez przedsiębiorstwa energetyczne pełniące rolę sprzedawcy z urzędu całej energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, przyłączonych do sieci znajdujących się w obszarze działania danego sprzedawcy z urzędu, po średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym. Korzystnie na rozwój wykorzystania OZE wpływa również:

- obniżenie o 50% kosztów przyłączenia do sieci źródeł odnawialnych,
- obowiązek zapewnienia przez operatora systemu elektroenergetycznego pierwszeństwa w świadczeniu usług przesyłania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych
- zwolnienie przedsiębiorstw energetycznych wytwarzających energię elektryczną w odnawialnych źródłach energii o mocy poniżej 5 MW z opłat za udzielenie koncesji oraz opłat związanych z uzyskaniem i rejestracją świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej w źródle odnawialnym,
- całkowite zwolnienie z opłat eksploatacyjnych wydobywania wód termalnych.

Znaczące wsparcie państwa w zakresie wykorzystywania OZE, poza ulgami podatkowymi i programem wsparcia produkcji energii elektrycznej wytworzonej z OZE, znajduje również odzwierciedlenie w przepisach, przede wszystkim ustawy Prawo energetyczne, której nowelizacja w 2011 roku wprowadziła m.in. przepisy dotyczące przyłączania OZE do systemu elektroenergetycznego polegające na wprowadzeniu instytucji zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie do sieci. W obowiązującym stanie prawnym operatorzy systemu elektroenergetycznego nie mają podstawy do odmowy wydania warunków przyłączenia, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Za niedotrzymanie terminów wydawania warunków przyłączenia do sieci wymierzana będzie kara pieniężna w wysokości co najmniej 3 tys. zł za każdy dzień zwłoki.

Wsparciem finansowym mogą być również objęte prace badawcze w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż wód termalnych, na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż wód termalnych oraz na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze, która nie wymaga uzyskania koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż wód termalnych, a ich wydobywanie, jak pisałam wcześniej, zwolnione jest z opłat eksploatacyjnych.

Finansowanie OZE w Polsce

Jednym z filarów polskiego systemu finansowania „zielonych” inwestycji jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który do 2012 roku przeznaczył na finansowanie przedsięwzięć związanych z odnawialnymi źródłami energii około 2,5 mln zł. Pieniądze przeznaczone na ten cel pochodzą z opłat zastępczych, kar nałożonych przez Urząd Regulacji Energetyki na producentów energii elektrycznej za niespełnienie wymogu zapewnienia w sprzedawanej przez siebie energii odpowiedniego jej udziału pochodzącego z OZE. NFOŚiGW udziela również dotacji na niezwykle kosztowne odwierty badawcze w celu rozpoznania złóż wód termalnych. Wsparcia finansowego dla realizacji inwestycji związanych z energetyką odnawialną udziela również Unia Europejska, przede wszystkim z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), za które odpowiedzialne są zarządy poszczególnych województw. Poza tym przedsięwzięcia proekologiczne finansowane są z wielu innych źródeł, jak np. z budżetów gmin lub powiatów, które (w ramach posiadanych środków przeznaczonych na ten cel) mogą udzielać dotacji również osobom fizycznym, m.in. na instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych, pomp ciepła) czy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która zajęła się wdrażaniem unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), mającego za zadanie ochronę środowiska i walorów wiejskiego krajobrazu.

Pomimo dużego nacisku na rozwój rynku OZE we wszystkich krajach Unii Europejskiej, w Polsce udział procentowy energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii w całkowitym krajowym zużyciu energii elektrycznej brutto wynosił w 2005 roku zaledwie 2,5%, w 2010 roku około 7,5%, a w 2011 roku 8,8%. Według prognoz, w 2012 roku osiągnie poziom około 10%, a w 2019 roku przekroczy 16%. Największy udział w wytwarzaniu tej energii mają elektrownie i elektrociepłownie wykorzystujące energię biomasy oraz elektrownie wodne. Ponadto coraz ważniejszą rolę odgrywają źródła wykorzystujące wiatr oraz biogaz. Ważne zatem, żeby państwo promowało tego typu działalność w sposób umożliwiający rozwój tego biznesu – w szczególności przyznając więcej ulg i przywilejów przedsiębiorcom.

■ Zuzanna Łaganowska

BAKOWSKI
KANCELARIA RADYCKA